

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6311 din 28.10.2022

La nr. 06/2- 2909 din 21.10.2022

Ministerul Economiei

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea art. 10 din Legea nr. 845-XII din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 (două) file.

Director

Iulian RUSU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8284 din 26.10.2022

la proiectul de lege pentru modificarea art. 10 din Legea nr. 845-XII din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Economiei, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul, însoțit de nota informativă și anunțul privind inițierea elaborării proiectului a acestuia, au fost puse la dispoziția părților interesate, fiind plasate pe pagina web oficială a autorului, redirecționând spre portalul particip.gov.md, după cum urmează: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarire-a-guvernului-cu-privire-la-comisia-nationala-pentru->

Autorul a prezentat *Sinteza* obiecțiilor și recomandărilor expuse în cadrul procesului de avizare de către autoritățile responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect/instituțiilor interesate, fapt ce denotă aspectul definitiv al acestuia și întrunirea condițiilor stabilite de prevederile art.28 al Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017 - pentru efectuarea expertizei anticorupție.

Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate parțial rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b)-e) al Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este conformarea cadrului normativ Hotărârii Curții Constituționale nr. 10 din 14.04.2022 prin care a fost declarat neconstituțional textul *"în mărime de 10% din valoarea tranzacției cu mărfuri social importante, dar nu mai puțin de 500 lei pentru fiecare factură/faktură fiscală"* din art.10 pct.8 al Legii nr.845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului, promovează interesul *agenților economici*, prin reglementarea plafonului minim și maxim al sancțiunii prevăzute de art.10 pct.6 și pct.8 din Legea nr. 845/1992, fapt care poate contribui la individualizarea sancțiunii aplicabile agenților economici (în spiritul concluziilor Curții Constituționale formulate în Hotărârea nr.10 din 14 aprilie 2022) și realizarea interesului public (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".*

Autorul a indicat în nota informativă aferentă proiectului:

- *denumirea autorului* proiectului actului normativ (Ministerul Economiei (în continuare - ME));
- *condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ* (i) declararea neconstituționalității textului *"în mărime de 10% din valoarea tranzacției cu mărfuri social importante, dar nu mai puțin de 500 lei pentru fiecare factură/faktură fiscală"* din art.10 pct.8 al Legii nr.845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi (cu modificările și completările ulterioare) <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=806&l=ro>; ii) Sancțiunea stabilită la moment în articolul 10 pct. 8 din Legea nr. 845/1992 este una fixă, care nu permite individualizarea, în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei și este considerată ca exagerată în raport cu pericolul social

cauzat);

- *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene* (nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene);

- *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi* (reglementarea plafonului minim și maxim al sancțiunii prevăzută în art.10 pct.6, 8 din Legea nr.845/1992 - *amendă în mărime de la 10% până la 20%* din echivalentul veniturilor ilicite obținute de agenții economici prin exagerarea costului producției, prețului de vânzare al mărfii, al bunurilor, rentabilității, adaosului comercial, volumului de lucrări efectuate în construcții și tarifelor la serviciile prestate, nerespectându-se astfel actele normative care reglementează formarea și aplicarea prețurilor);

- *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare* (implementarea prevederilor proiectului nu necesită modificarea, abrogarea sau elaborarea unor acte normative noi).

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară*”. Potrivit notei de argumentare a proiectului, implementarea prevederilor proiectului nu presupune cheltuieli bugetare.

Prin urmare, coroborat cu concluziile analizei compartimentului I.5.1. al prezentului raport de expertiză anticorupție, se remarcă *întrunirea* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*”

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului, reglementează activitatea entităților publice/agenților publici responsabili de efectuarea controalelor fiscal, constarea/încasarea sancțiunilor la bugetul de stat (SFS, Curtea de Conturi, autoritatea administrativă de inspectare financiară din subordinea Ministerului Finanțelor).

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Potrivit notei informative a proiectului, finalitatea scontată a acestuia este conformarea cadrului normativ Hotărârii Curții Constituționale nr. 10 din 14.04.2022 prin care a fost declarat neconstituțional textul *„în mărime de 10% din valoarea tranzacției cu mărfuri social importante, dar nu mai puțin de 500 lei pentru fiecare factură/factură fiscală”* din art.10 pct.8 al Legii nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

În procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate de prevederile art.8 lit.b)-e) al Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Nota informativă a proiectului a fost întocmită cu *întrunirea* exigențelor de tehnică legislativă statuate de prevederile art.30 lit.a)-f) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017.

Prevederile proiectului, promovează interesul *agenților economici*, prin stabilirea plafonului minim și maxim al sancțiunii prevăzută în articolul 10 pct. 6 și pct.8 din Legea nr. 845/1992, fapt care va contribui la individualizarea sancțiunii aplicabile (în spiritul concluziilor Curții Constituționale formulate în Hotărârea nr.10 din 14 aprilie 2022) și realizarea interesului public general (în sensul prevăzut de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017).

Potrivit concluziilor Curții Constituționale formulate în Hotărârea nr.10 din 14 aprilie 2022: 70. *pedeapsa fixă stabilită de către legislator, dar și diferența relativ mică dintre limita minimă și maximă a sancțiunii pot afecta, în funcție de fapta prejudiciabilă și de multitudinea modalităților factuale de comitere a acesteia, dreptul la un proces echitabil, prin limitarea competenței instanței de judecată de a exercita un control de jurisdicție deplin în privința individualizării și oportunității sancțiunii.*

71. *În acest context, Curtea reține că cazul prevăzut de articolul 10 alin. (8) din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992 poate fi circumstanțiat în funcție de modalitățile comiterii încălcării, i.e. forma vinovăției, împrejurările în care a fost comisă fapta, scopul urmărit, caracterul repetitiv al abaterii ș.a. Curtea reține că toate aceste elemente permit ponderarea sancțiunii aplicate. Așadar, Curtea reține că textul „în mărime de 10 % din valoarea tranzacției cu mărfuri social importante, dar nu mai puțin de 500 de lei pentru fiecare factură/factură fiscală” din articolul 10 alin. (8) din Legea nr. 845 din 3 ianuarie 1992, care poziționează instanța de judecată într-o situație de competență nediscreționară în privința cuantumului amenzii, este neconstituțional.*

În normele proiectului supus expertizei anticorupție n-au fost identificați careva factori sau riscuri de corupție.

26.10.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina CHISTOL, Inspector superior

